

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของหลักสูตรไว้ว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาท และหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข วัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น ครอบงชีวิตอย่างสงบสุขและได้ให้ความสำคัญต่อทักษะการอ่านโดยได้กล่าวไว้ในจุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นข้อแรกว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพอ่านออกเขียนได้และคิดคำนวณได้ นอกจากนี้ หลักสูตรยังได้กล่าวถึงจุดประสงค์เฉพาะของวิชาภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา ทั้งในด้านกาฟัง พูด อ่านและเขียน ตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ และมีเหตุผลจึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ด้ยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
- 2) สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้ และถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผล

3) สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้

4) มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ

5) สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิดตัดสินใจ แก้ปัญหาและวินิจฉัยเหตุการณ์ต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ

6) มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการส่งเสริมความงดงามในชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 1-7)

สภาพการจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาการสอนในระดับประถมศึกษาสิ่งหนึ่งที่จะขาดไม่ได้ก็คือ การสอนอ่านซึ่งเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอน การอ่านเป็นทักษะในการรับรู้ทางภาษาและถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ช่วยให้เราได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ การอ่านช่วยทำให้รู้เรื่องราวต่างๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต การอ่านทำให้ผู้อ่านเกิดปัญญา มีความรู้ลึก กว้างขวาง เข้าใจตนเอง มีเจตคติอันถูกต้อง สามารถวินิจฉัยความถูกต้องของเรื่องต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบการณ์จากการอ่านทำให้เข้าใจสถานการณ์ต่างๆได้อย่างรวดเร็ว ทั้งยังเป็นการแสวงหาความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์เครียด ความวิตกกังวลและเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย การอ่านเป็นกิจกรรมหลักที่สำคัญที่สุดกิจกรรมหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา แม้คนเราจบการศึกษาออกไปจากโรงเรียนแล้วก็ยังคงอาศัยการอ่านเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจนให้ความเพลิดเพลินในยามว่าง ชูลี อินัน (2533 : 2) ได้ขยายต่อในประเด็นเดียวกันว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งสำคัญองสิ่งหนึ่งที่ช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้เพราะโลกในปัจจุบันจัดได้ว่าเป็นโลกของการอ่าน ซึ่งมีการอ่านแทรกอยู่ในกิจกรรมทุกประเภทสิ่งที่จะต้องอ่านจึงมีมาก และในชีวิตประจำวันของเราก็จำเป็นต้องอ่านหนังสืออยู่เสมอ เพื่อความรู้ ความสามารถ และเปิดโลกทรรศน์ให้กว้างขวาง

การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีความสำคัญต่อการศึกษาในทุกระดับ ดังนั้นก่อนที่จะกล่าวถึงความหมายของการอ่านจำเป็นต้องเข้าใจรูปแบบของการอ่าน(Model of Reading)เพื่อเป็นพื้นฐาน รูปแบบของการอ่านตามแนวคิดของนักจิตวิทยาภาษาศาสตร์มี 2 รูปแบบ ดังนี้ (Hayes, 1991 : 5-6)

1) รูปแบบล่างขึ้นบน(Bottom-up Model) นักจิตวิทยาที่เชื่อตามแนวความคิดนี้อธิบายว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลสัญลักษณ์ไปเป็นคำพูด เมื่อผู้อ่านรับข้อมูลที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษร หรือคำที่ปรากฏอยู่บนหน้ากระดาษเข้าป กระบวนการเกี่ยวกับโครงสร้างทางไวยากรณ์(Syntactic)และความหมาย(Semantic)ก็จะเกิดขึ้น ผลที่ตามมาคือผู้อ่านเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่าการอ่านจะถูกควบคุมโดยข้อมูลที่ป้อนเข้าปหรือข้อความที่อ่านจะเป็นตัวให้ข้อมูลที่ให้เกิดความเข้าใจมากกว่าจะมาจากตัวของผู้อ่านเอง ตามรูปแบบการอ่านนี้จะเห็นได้ว่าผู้อ่านจะสามารถเข้าใจความได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับข้อความที่อ่านเป็นสำคัญ

2) รูปแบบบนลงล่าง(Top-down Model) นักจิตวิทยาที่เชื่อตามแนวความคิดนี้อธิบายว่าปัจจัยสำคัญในการสื่อความหมายจากข้อความก็คือความรู้เดิมสติปัญญาและความสามารถทางภาษาของผู้อ่านเอง เมื่อผู้อ่านเห็นข้อความก็จะคาดเดาความหมายของข้อความนั้นทันที โดยอาศัยความรู้เดิมประกอบกับเนื้อหาของข้อความ และใช้ความสามารถในการตีความหมายคำตามหน้าที่ทางไวยากรณ์ โดยที่ผู้อ่านอาศัยการชี้แนะจากข้อความเท่าที่จำเป็นเท่านั้น นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่าตัวผู้อ่านเองที่มีบทบาทสำคัญและเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของสิ่งที่อ่านมากกว่าข้อความที่อ่าน ตามรูปแบบการอ่านนี้จะเห็นได้ว่า การเข้าใจข้อความนั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้อ่านเป็นสำคัญไม่ใช่ข้อความที่อ่าน ซึ่งข้อความเป็นแค่แนวทางการสร้างความหมายให้แก่ผู้อ่านเท่านั้น โดยตัวผู้อ่านเองจะใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่ผสมผสานกับความสามารถทางสติปัญญาและความสามารถทางภาษาของตนมาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความหมายของข้อความที่อ่าน

จากรูปแบบของการอ่านข้างต้น นักจิตวิทยา นักการศึกษาและ นักภาษาศาสตร์ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของการอ่านไว้หลายลักษณะ ซึ่งได้รวบรวมไว้ดังนี้

สนิท ตั้งทวี (2531 : 2) ให้นิยามการอ่านไว้ว่า การอ่านหมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำ หรือความคิดแล้วนำ ความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูด และคำพูดก็เป็นเพียงเสียงที่เข้าแทนของจริงอีกทอดหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในข้อความนั้น

ส่วนพันธุ์ทิพา หลาบเลิศบุญ (2533 : 45 - 46) นิยามว่าการอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนั้น หัวใจของการอ่านอยู่ที่การเข้าใจความหมายคำ เกรย์ (Gray, 1984 : 10-11) นิยามว่า การอ่านหมายถึงการเข้าใจภาษาของผู้เขียนและของสิ่งพิมพ์ นั้นๆ โดยการจับแนวความคิดและความหมายต่างๆ จากกลุ่มคำซึ่งเป็นกระบวนการ ที่ประกอบไปด้วยการรับรู้ การเข้าใจแก่นแท้ของการคิดหาเหตุผลและการนำ ความคิดใหม่ที่ได้รับมาผสมเข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิม จากคำนิยามที่ยกมาจะเห็น ได้ว่าอย่างชัดเจนว่าองค์ประกอบที่สำคัญของการอ่าน คือการรู้ความหมายคำ ซึ่งแซมมวลและคามิล (Samuels and Kamil, 1984 : 185) ได้สนับสนุน ประเด็นดังกล่าวว่ากระบวนการอ่านประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 อย่าง คือ การถอดรหัส (Decoding) และความเข้าใจ (Comprehension) ซึ่งการถอดรหัส คือกระบวนการโยงสัมพันธ์ระหว่างความหมายกับตัวอักษร หรือเสียง เลสโกลด์ และคณะ (Lesgold et al, 1985 : 107) ได้อธิบายถึงการถอดรหัสว่าเป็น องค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการอ่าน ผู้อ่านที่มีระดับความสามารถในการอ่าน สูงจะสามารถถอดรหัสได้รวดเร็วและแม่นยำ นั่นหมายถึงว่าการเข้าใจ ความหมายคำเป็นพื้นฐานสำคัญของความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เมื่อผู้อ่านสามารถ เข้าใจความหมายของคำได้ชัดเจนและกว้างขวางดีแล้ว ย่อมทำให้เกิดความคิด และเมื่อเจอบทอ่านนั้นในการอ่านทำให้สามารถเข้าใจประโยค บท และตอนที่ย่าน ได้ดี (McKeown et al, 1985 : 522-535) จากการสรุปและงานวิจัย

ที่ได้กล่าวมา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ความหมาย
ของนักเรียน

คำ เป็นหน่วยทางภาษาซึ่งประกอบด้วย หน่วยเสียง หรือ หน่วยคำ
ที่มีความหมาย วิชาสิริ ปราโมช ณ อยุธยา (2533 : 153) ได้ให้ความหมาย
ของคำว่า คำ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาแล้วมีความหมาย จะมีกี่พยางค์
ก็ได้เราอาจจะเปล่งเสียงออกมาครั้งเดียวก็มีความหมาย เรียกว่าคำพยางค์
เดียว เช่น คำว่า "กั" หรืออาจจะต้องเปล่งเสียงหลายครั้งจึงจะได้
ความหมายเรียกว่าคำหลายพยางค์ เช่น " มารยาท " เป็นคำ 3 พยางค์
ในการเรียนการสอนโดยทั่ว ๆ ไป โบรมฟี (Brophy, 1992 : 5) ได้กล่าวไว้
อย่างน่าสนใจว่า ทักษะอันแจ่มใหม่ของการสอน คือ การสร้างสื่อกลางที่มี
ประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกต่อสิ่งที่ได้เรียนแล้วสามารถสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เขารู้มาแล้วกับเรื่องที่เรียนเป็นการปฏิบัติการสร้าง
ความรู้ใหม่ด้วยความชื่นชม สำหรับการสอนคำเพื่อให้นักเรียนรู้ความหมาย
และสามารถใช้คำได้อย่างถูกต้องตามจุดประสงค์ของการสอนนั้น

บรรเทิง ยันต์โรสเสศ (2525 : บทคัดย่อ อ้างถึงใน
วรรณิ ภิสมประยูร, 2527 : 229-230) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำของนักเรียน โดยศึกษากับนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 1
ของจังหวัดตราด จำนวน 794 คนและครูผู้สอน จำนวน 138 คน พบว่า
องค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านคำ คือวิธีการสอนของครู
การสอนโดยให้นักเรียนเริ่มอ่านเป็นคำ เป็นประโยค หรือเริ่มต้นการอ่าน
โดยรู้จักพยัญชนะ สระ แล้วใช้วิธีผสมคำได้ผลน้อยกว่าการสอนอ่านโดยเริ่มต้น
ด้วยการอ่านเป็นประโยคแล้วแจกกลุ่กภายหลัง วรรณิ แก้วแพรง (2526 :
31-32) ได้เสนอแนะลำดับขั้นในการสอนคำไว้ดังนี้

- 1) เขียนคำที่จะสอนให้นักเรียนดู เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึก
และให้สัมผัสหลาย ๆ ครั้ง จะช่วยให้นักเรียนจำรูปคำได้ดีขึ้น
- 2) ครูอ่านให้ฟัง ให้นักเรียนอ่านตาม จะให้อ่านทีละคน หรือให้อ่าน
พร้อมกันก็ได้ แล้วแต่ครูจะเห็นสมควร

3) ครูอธิบายความหมายของคำ โดยยกตัวอย่างการใช้คำประกอบ เมื่อนักเรียนอ่านคำแล้ว ครูก็อธิบายความหมายของคำนั้นๆ ให้นักเรียนทราบ โดยการนำคำที่อธิบายความหมายนั้นแต่งเป็นประโยคให้นักเรียนดู เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำได้ดีขึ้นและ เกิดความรู้ความเข้าใจในการใช้คำนั้นได้ดีขึ้นด้วย

4) ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำนั้นๆ เพื่อมุ่งให้นักเรียนใช้คำได้ถูกต้อง

คาราณี สุภรัตน์ (2527 : 6 อ้างอิงมาจาก Been, 1975) ได้แนะนำว่า การเรียนรู้ความหมายคำได้ดีที่สุดคือการฝึกการเดาความหมายคำจากข้อความแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับที่แมคคีรอน และคณะ (McKeown et al, 1985 : 552 - 535) ได้แนะนำว่า การสอนคำโดยการให้นักเรียนจำคำศัพท์จากรายการคำและจำความหมายคำจากพจนานุกรม เป็นวิธีการที่ไม่ประสบความสำเร็จ วิธีที่มีผลต่อความเข้าใจความหมายคำ จะต้องรวมการเรียนรู้รันทศน์คำและประโยคแวดล้อมที่เข้าไปด้วยกัน ฮิตเทลแมน (Hittleman, 1988 : 166) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้คำศัพท์จะสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านความเข้าใจในการอ่าน การเรียนรู้คำจะเป็นลักษณะการเรียนรู้โดยบังเอิญ (Incidental learning) ซึ่งการสอนโดยวิธีตรง (Direct instruction) จะมีประสิทธิภาพการเรียนรู้คำสูงสุดก็ต่อเมื่อครูฝึกให้นักเรียนอ่านคำจากประโยคหลาย ๆ ประเภทและฝึกให้นักเรียนทำนายความหมายคำจากประโยคด้วย แต่โดยทั่วไปแล้วครูมักจะสอนคำใหม่โดยการออกเสียงหรือบอกความหมายคำเสมอ การเรียนรู้คำจึงไม่สมบูรณ์เพราะการเรียนรู้ไม่ได้เกิดจากกระบวนการอ่าน

การสอนอ่านเป็นการสอนกระบวนการที่ต้องใช้ความรู้ลึกเกี่ยวกับความหมายจากเนื้อเรื่องที่อ่าน อาจจะเป็นการอ่านเพื่อสาระหรือความบันเทิง ซึ่งทักษะที่สำคัญที่ต้องใช้ คือ การถอดรหัส การผสมผสาน และการจับประเด็นหลัก แต่การอ่านในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่มักจะเป็นการสอนอ่านประโยคเพื่อ

าที่รู้ความหมายและความเข้าใจ ซึ่งจะต้องสอนทักษะโดยรวมทั้งหมดของทักษะนั้น (Holistic Skills) ไม่ควรจำแนกสอนเป็นทักษะเดี่ยวๆ แม้กระทั่งการสอนความหมายคำก็สามารถสอนได้โดยการให้นักเรียนฝึกอ่านประโยค แล้วทำนายความหมาย ซึ่งการทำนายความหมายคำ คือการใช้ความรู้เดิมของนักเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่อ่าน ซึ่งความหมายที่ได้มาก็จะแตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์เดิมที่นักเรียนมีเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน ครูควรพัฒนาทักษะการทำนายโดยหลีกเลี่ยงการเดาอย่างไม่มีเหตุผล ซึ่งการทำนายควรจะอยู่ในลักษณะของการทดสอบสมมติฐาน ข้อมูลในการทดสอบคือเนื้อหาขึ้นนำ (Information Signals) จะช่วยให้นักเรียนทำนายความหมายคำในเนื้อเรื่องได้อย่างแม่นยำ (Hittleman, 1988 : 175) การใช้ประโยคแวดล้อมขึ้นนำความหมาย (Context clue) ในการสอนความหมายคำแก่นักเรียนนั้นยังมีองค์ประกอบอีกหลายอย่างที่ครูผู้สอนควรคำนึงถึงที่สำคัญก็คือลักษณะของเนื้อหาในประโยคที่สามารถเน้นความหมายสำคัญของคำ ซึ่งจากศึกษาของ เกรฟ (Graves, 1986:1-25) พบว่าระดับของเนื้อเรื่องมีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งที่ซับซ้อน ครูจะต้องคำนึงถึงลักษณะของเนื้อเรื่องที่นักเรียนสามารถอ่านได้เข้าใจ เช่น ความยาว และความซับซ้อนของเนื้อเรื่องซึ่งจะแสดงออกมาในลักษณะของความต่อเนื่องของคำ และของโครงสร้างประโยค ความยาวของเนื้อเรื่อง มีผลทั้งทางบวกและทางลบต่อความเข้าใจ บางครั้งข้อความสั้นๆ ที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่มีระดับความยาวสูงก็สามารถเข้าใจได้ดี ส่วนข้อความที่มีความยาวที่ประกอบด้วยตัวอย่าง แผนภูมิและการอธิบาย ก็จะช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ดีเช่นกัน ฉะนั้นครูควรจะวินิจฉัยว่าข้อความที่ให้นักเรียนอ่านควรมีความยาว จำนวนข้อมูลและตัวอย่างระดับใดจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ดี

วิลเลียมสัน (Williamson, 1989 : 14) พบว่าการรับรู้ความหมายของคำจากประโยคแวดล้อมขึ้นอยู่กับคำนั้นสามารถผสมผสานความคิดเข้ากับส่วนอื่นได้เพียงไร การผสมผสานความคิด คือ การเน้นความหมายสำคัญของคำที่จะเรียนซึ่งสามารถเน้นความหมายสำคัญ

และสร้างประโยคได้ดี ผู้เรียนก็จะยิ่งรับรู้ความหมายของคำได้ดีและเข้าใจในระดับลึก ส่วนโคนแพ็ค (Konopak, 1989 : 339-55) ได้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยม โดยให้อ่านเนื้อหาของประโยคแวดล้อม 2 แบบ คือแบบเนื้อหาเดิม (Original information) กับแบบปรับปรุงเนื้อหาใหม่ (Revised information) แล้วทดสอบการนิยามความหมายคำของนักเรียน พบว่านักเรียนที่อ่านประโยคแวดล้อมที่ปรับปรุงเนื้อหาใหม่ สามารถให้คำนิยามความหมายคำได้ถูกต้องกว่านักเรียนที่อ่านข้อความแบบเนื้อหาเดิม

เดอร์กิ้น (Durkin, 1989 : 339-340) ได้เสนอรูปแบบของเนื้อหาในการสอนความหมายคำ ดังนี้

- 1) การให้คำนิยาม เป็นการอธิบายและขยายลักษณะ (Characterize) ของคำ
- 2) การใช้คำคล้าย (Synonym) เป็นการให้คำที่นักเรียนรู้ความหมายและคำที่นักเรียนไม่รู้จักความหมาย สร้างเป็นประโยคที่มีความสัมพันธ์กัน
- 3) การสรุป (Summary) เป็นการให้ประโยคเสนอลักษณะกำหนด (Attribute) ของคำหลายๆแง่มุม แล้วสรุป
- 4) การเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น (Simile) ที่มีลักษณะสำคัญที่สอดคล้องกัน
- 5) การให้ตัวอย่างลักษณะ (Example)
- 6) การใช้คำตรงข้าม (Antonym)
- 7) การใช้กลุ่ม (Groupings) เป็นการให้กลุ่มของคำที่มักจะปรากฏร่วมกันบ่อย ๆ

เชฟฟิลบายน์ (Shefilbine, 1990 : 71) ได้ยืนยันว่าองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ความหมายคำจากประโยคแวดล้อมไม่ใช่การคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผลของผู้อ่านแต่เป็นลักษณะการบรรยายเนื้อเรื่องซึ่งลักษณะของเนื้อเรื่องที่นักเรียนสามารถทำนายความหมายคำได้ถูกต้องจะมีลักษณะที่สามารถโยงสัมพันธ์ไปถึงคำนิยามของคำได้ เคลลัส และคณะ (Kellass et al, 1991 : 47-71) แนะนำการใช้ประโยคสอนคำใหม่ว่า

การเลือกใช้ประโยคเพื่อให้เหมาะสมกับการตีความ จะต้องคำนึงถึง ความสอดคล้องของเนื้อหาและความสมเหตุสมผลในเนื้อหา พอล และคณะ (Paul et al, 1992: 712) ได้สนับสนุนในประเด็นเดียวกันว่า ความสัมพันธ์เฉพาะระหว่างคำที่ไม่รู้ความหมายกับคำที่รู้แล้วในประโยค จะทำให้ประโยคมีความไวในการทำนายความหมายคำสูง

จากการสรุปรงานวิจัยดังที่ได้อธิบายมาจะเห็นได้ว่าการสอนคำนั้น จะต้องสอนโดยกระบวนการอ่าน กล่าวคือสอนโดยการให้ผู้เรียนเรียนรู้คำจาก ประโยคแวดล้อม จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้คำอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้าน การอ่านคำและการเรียนรู้ความหมายคำ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษา ประเภทของเนื้อหาในประโยค ว่าลักษณะเนื้อหาประเภทใดสามารถโยงสัมพันธ์ ไปถึงค่านิยามได้สูงสุด หรือนักเรียนรู้ความหมายคำได้สูงสุดนั่นเอง

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ความหมายคำ นอกจากลักษณะเนื้อหา ในประโยคแวดล้อมแล้ว ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนในด้านระดับความสามารถ ในการอ่านก็เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ความหมายคำเพราะใน ชั้นเรียนหนึ่งๆย่อมมีความแตกต่างกันหลายประการ เช่น ความรู้เดิม ความสามารถและระดับของวุฒิภาวะทางการใช้ภาษา (Hittleman, 1988: 20) การอ่านเป็นกระบวนการสร้างเรื่องขึ้นใหม่ตามความคิดของผู้อ่านเอง มโนทัศน์ เหล่านี้จะถูกเก็บไว้ในหน่วยความจำของผู้อ่าน ตามความคิดของนักทฤษฎี โครงสร้างเนื้อหา (Schema Theorists) เชื่อว่าเรื่องที่อ่านไม่มีความหมาย ในตัวเอง เรื่องเป็นเพียงเครื่องชี้ทิศทางให้ผู้อ่านรู้ว่าเขาควรจะระลึกเรื่อง หรือสร้างความหมายจากความรู้เดิมที่มีอยู่อย่างไร (Lauer, 1985 : 136 - 142) ผู้อ่านใหม่เป็นเพียงผู้รับเรื่องเข้าสู่สมองเท่านั้น ผู้อ่านต้องมีปฏิริยาตอบโต้ กับเนื้อความในเรื่องตลอดเวลาที่ดำเนินการอ่าน ซึ่งสรุปได้ว่า การอ่านเป็น กระบวนการตอบโต้ระหว่างความรู้เดิมของผู้อ่านกับเรื่องที่อ่าน กิลยา ตูลพิจิตร (2532 : 88) สรุปว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการอ่านก็คือ ความรู้ ความสามารถของผู้อ่านที่มีอยู่เดิมก่อนที่จะอ่าน ได้แก่ คำศัพท์ การสรุปความจาก เนื้อเรื่อง ความมีเหตุผล การจับใจความที่สำคัญ และสามารถรวบรวมมา ต่อเนื่องกันได้

แฟร์ (Fare, 1970 :29-30) ได้สรุปองค์ประกอบของความสามารถในการอ่านไว้ดังนี้

1) ความสามารถเชิงถ้อยคำที่ว่บ ซึ่งหมายถึงความรู้เกี่ยวกับคำอันประกอบด้วย ความหมายของคำศัพท์ตามตัวอักษรและความหมายที่ลึกสงวบ

2) ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน หมายถึง ทักษะการรวบรวมข้อมูลในเรื่องความเข้าใจตามความหมายที่ปรากฏในเรื่องและความสามารถที่จะทำตามคำแนะนำเฉพาะ เรื่องที่กำหนดให้อ่าน

3) ความเข้าใจความหมายแฝงของสิ่งที่อ่าน หมายถึงการมีเหตุผลเกี่ยวเนื่องกันในการอ่าน การดึงข้อสรุปจากสิ่งที่อ่าน การทำนายผล การเข้าใจความหมายของคำจากเนื้อหาที่ปรากฏ ความเข้าใจจุดสำคัญของเรื่อง การจัดลำดับความคิด การตีความสิ่งที่อ่าน การนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ปัญหา การสรุปหลักการหรือข้อยุติจากเรื่องที่อ่านหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การที่ผู้อ่านมีกิริยาตอบสนองที่คสองแคว้คว้ความคิดได้กว้างขวางและลึกซึ้งกว่าข้อมูลที่ปรากฏ

4) การเข้าถึงเจตนาหรือความตั้งใจของผู้เขียน

เบอร์มิสเตอร์ (Burmister, 1974 : 113-135) ได้นำเอาความคิดของบลูมมาดัดแปลงโดยแบ่งระดับความสามารถในการอ่านเป็น 7 ระดับคือ

1) ระดับความจำ (Memory) คือผู้อ่านสามารถจำสิ่งที่ผู้เขียนระบุไว้ เช่น ชื่อนุคค คำจำกัดความ ข้อเท็จจริง ลำดับเหตุการณ์ และคำสิ่งที่บ่งไว้ตลอดจนรายละเอียดในเรื่องที่อ่าน

2) ระดับแปลความหมาย (Translation) คือ ผู้อ่านสามารถแปลข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านเป็นรูปแบบอื่น เช่นการแปลจากภาษาหนึ่งไปอีกภาษาหนึ่งและแปลข้อความที่เป็นแผนที่ หรือแผนภูมิ เป็นต้น

3) ระดับตีความ (Interpretation) คือผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้ระบุไว้ เช่น สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ เป็นต้น

4) ระดับประยุกต์ (Application) คือ ผู้อ่านสามารถที่จะเข้าใจหลักการและประสบความสำเร็จในการประยุกต์ได้

5) ระดับวิเคราะห์ (Analysis) คือ ผู้อ่านสามารถแยกแยะส่วนประกอบย่อยๆ ที่มาประกอบกันเข้าเป็นส่วนใหญ่ เช่น การวิเคราะห์บทประพันธ์ ตรวจสอบการให้เหตุผลผิดๆ และลงความเห็นในสิ่งที่อ่านได้

6) ระดับสังเคราะห์ (Synthesis) คือ ผู้อ่านสามารถนำความคิดจากที่ต่างๆ มาเรียบเรียงใหม่

7) ระดับประเมินผล (Evaluation) คือ ผู้อ่านสามารถวางเกณฑ์และการตัดสินความคิดเห็นหรืออื่นๆ โดยใช้มาตรฐานที่ตั้งไว้

ทิงก์เกอร์ และบอนด์ (Thinker and Bond, 1975 :

234 - 235) ได้สรุปว่า ความสามารถในการอ่านมีพื้นฐานจากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1) การรู้ความหมายคำเป็นพื้นฐานสำคัญของความเข้าใจเรื่อง ที่อ่าน เมื่อผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของคำได้ชัดเจนและกว้างขวาง ดีแล้ว ย่อมทำให้เกิดความคิด เมื่อพบคำนั้นในการอ่านทำให้สามารถเข้าใจ ประโยค บทและตอนที่อ่านได้ดี

2) การเข้าใจหน่วยความคิด การที่จะเข้าใจข้อความ เป็นประโยค ำต้นั้น ผู้อ่านต้องอ่านเป็นหน่วยความคิด กล่าวคือ แบ่งอ่านเป็นกลุ่มคำ ำให้ได้ ความหมายของแต่ละคำต่อเนื่องกันเป็นกลุ่ม ๆ

3) การเข้าใจประโยค เมื่อผู้อ่านสามารถเข้าใจคำ และสามารถอ่าน เป็นหน่วยความคิดได้แล้วก็จะเอาคำและหน่วยความคิดนั้นมาสัมพันธ์กัน และได้ ำจความ เป็นประโยค

4) การเข้าใจข้อความ เป็นตอน ๆ หมายถึง ความสามารถที่จะนำ ประโยคแต่ละประโยคที่สัมพันธ์กันในตอนหนึ่ง ๆ หรือย่อหน้าหนึ่ง ๆ มาสัมพันธ์กัน และสามารถเข้าใจข้อความทั้งหมดในย่อหน้านั้นได้

5) การเข้าใจเรื่องทั้งหมด ซึ่งในการที่จะเข้าใจเรื่องหรือข้อความ ทั้ง เรื่อง ผู้อ่านจะต้องเข้าใจมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อความแต่ละตอน แต่ละย่อหน้าที่อ่านแล้วและเข้าใจเรื่องที่กำลังอ่านอยู่ได้

สนิท ตั้งทวี (2531 : 26) ได้สรุปเพิ่มเติมว่ากระบวนการอ่านที่สมบูรณ์ซึ่งผู้อ่านจะต้องมีทักษะที่เป็นองค์ประกอบรวมอยู่ 4 ประการ คือ

1) ความเข้าใจศัพท์ หมายถึง การรู้ความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ตามลาหังและที่ปรากฏอยู่ในข้อความนั้น ๆ

2) ความเข้าใจเนื้อเรื่อง หมายถึง ความสามารถที่จะแปลความตีความและขยายความจากเรื่องราวหรือข้อความที่อ่านได้

3) ความคิดเชิงวิจารณ์ หมายถึง ความสามารถที่จะพิจารณาเหตุผลจากข้อความที่อ่าน สามารถเข้าใจความคิดหรือความมุ่งหมายที่แท้จริงของผู้เขียนและสามารถที่จะอภิปรายชี้แจงแสดงเหตุผลได้อย่างแจ่มชัด

4) ความคิดเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่จะรวบรวมความคิดจากการอ่านแล้วโยงเข้ากับประสบการณ์เดิม ให้เกิดเป็นความคิดให้เป็นของตนเองเสียก่อน แล้วจึงนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

เวฟเวอร์ และดิกกินสัน (Weaver and Dickinson, 1982 : 240) ได้อธิบายถึงผู้อ่านที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่ำว่า ผู้อ่านประเภทนี้จะมีความบกพร่องในการใช้เนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งมาประกอบเข้ากัน เพื่อรวบรวมเป็นความเข้าใจเพราะว่าผู้อ่านประเภทนี้จะไม่สามารถใช้กระบวนการรู้จัก (Recognition process) สัมพันธ์กับการจัดกระบวนการทางภาษา (Language processing) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการอ่านนั้นมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ความหมายคำ ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปยังความเข้าใจเนื้อเรื่องในการอ่านด้วยเหตุผลที่ว่าถ้าผู้อ่านไม่สามารถถอดรหัส (Decoding) ในการอ่านได้ก็จะใช้เวทาสวนใหญ่ไปกับการพินิจคำ (Attention) หรือวิเคราะห์กลุ่มคำแทนที่จะทำความเข้าใจโดยส่วนรวมของเนื้อเรื่อง ซึ่งทักษะในการถอดรหัสของผู้มีระดับความสามารถในการอ่านสูงจะเป็นไปโดยอัตโนมัติ ในขณะที่ผู้มีระดับความสามารถในการอ่านต่ำจะใช้วิธีการพินิจคำในขณะที่อ่าน ทำให้มีผลทางลบต่อความเข้าใจเนื้อเรื่องโดยส่วนรวม (Anderson et al, 1985 : 17) ส่วน คูเปอร์, (Cooper , 1988 :32) ได้สรุปว่าในทางองเดียวกันว่า

ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูงจะรู้ความหมายคำได้ดีในประโยคแวดล้อมประเภทต่าง ๆ และรู้ความหมายคำที่เปลี่ยนไปเมื่อประโยคแวดล้อมขึ้นนำความหมายในแง่อื่น

จากการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรดังกล่าวที่มีต่อการเรียนรู้ความหมายคำและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบผลของประเภทเนื้อหาในประโยคแวดล้อมที่มีต่อการรับรู้ความหมายคำของนักเรียนโดยควบคุมระดับความสามารถในการอ่านให้มีขอบเขตที่จำกัด ซึ่งเคิร์ค (Kirk, 1982: 238-240) ได้อธิบายในประเด็นนี้ว่าตัวแปรบางประเภทอาจเข้ามารบกวนในการทดลองซึ่งจะทำให้ผลการทดลองที่ได้ผิดพลาด ลักษณะของตัวแปรประเภทนี้ เช่น ในการศึกษารีธีการจำคำศัพท์ 3 วิธี ถ้าผู้ทดลองไม่จำกัดระดับสติปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง อาจจะทำให้ผลการทดลองคลาดเคลื่อน ฉะนั้นผู้ทดลองต้องกำจัดตัวแปรรบกวน (Nuisance Variable) คือระดับสติปัญญา ควบคุมกลุ่มตัวอย่างเป็นระดับสติปัญญาต่างๆกัน ซึ่งการกำหนดตัวแปรประเภทนี้นั้นจะได้จากประสบการณ์ในการท้าววิจัย การศึกษางานวิจัยสามัญสำนึกและสัญชาตญาณ (Intuition) สำหรับการวิจัยครั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยมาทำให้ผู้วิจัยมั่นใจว่าระดับความสามารถในการอ่านจะเข้ามารบกวนในการทดลองจึงใช้ระดับความสามารถในการอ่านมาเป็นตัวแปรร่วมในการทดลองในขอบเขตที่จำกัด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการศึกษาตัวแปรนี้ด้วยจึงได้ออกแบบการทดลองแบบสุ่มกลุ่มทั่วไป (Generalized Randomized Block Design) โดยมีตัวแปรตามคือการเรียนรู้ความหมายของคำเป็นตัวแปรตาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่าน

สุวรรณ มาศเมฆ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2531 จำนวน 240 คน ได้รับการสุ่มเข้ารับการทดลอง 4 เดือนใช้ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ร้อยแก้ว 2 เรื่อง หลังจากเสนอให้เรียนแต่ละเรื่อง จบแล้ว ผู้รับการทดลองตอบคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ให้อ่าน ผล การวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้คะแนนจาก การทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ร้อยแก้วสูงกว่านักเรียนในกลุ่มที่มีระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีกิริยา ร่วม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวิธีเสนอ ให้อ่าน ซึ่งพบว่าวิธีเสนอที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูง ได้แก่วิธีเสนอข้อความที่มีเสียงและการสร้างจินตภาพประกอบ ส่วนนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ได้แก่ วิธีเสนอข้อความที่มีภาพ ประกอบ

ลู, เดอกรอฟ และไซมอนส์ (Leu, Degroff and Simons, 1986 : 347 - 352) ได้ศึกษาผลของเนื้อเรื่องแบบทำนาย (Predictable texts) ที่มีต่อความเข้าใจเรื่องของนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน ต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 1 จำนวน 36 คน ทดสอบวัดระดับ ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านโดยใช้แบบทดสอบ The Stanford Achievement Test แบ่งเป็นนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูง 6 คน ระดับ ปานกลาง 20 คนและระดับต่ำ 10 คน ใช้นิทานแบบทำนายเรื่อง (Predictable Story) เรื่อง The Bus Ride ซึ่งใช้ลักษณะการซ้ำ ข้อความต่างกันให้นักเรียนอ่านแล้วทำนายเนื้อเรื่องที่จะเกิดขึ้น แล้ววัดผลรวม ของการอ่าน คือการอ่านคำ ความเข้าใจและอัตราการอ่าน โดยใช้วิธีถาม ปากเปล่าและใช้แบบทดสอบ ผลจากการทดลองพบว่ามี ความแตกต่างในตัวแปร ระดับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และอัตราการอ่านที่มี

ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่ออ่านเรื่องแบบเข้าใจการ
ทำนายเรื่อง (Predictable Story) โดยเข้าใจข้อความซ้ำ ๆ กัน ผู้อ่านที่มี
ระดับผลสัมฤทธิ์ต่างกันใช้วิธีจับใจ (Attention) การอ่านเพื่อความเข้าใจเรื่อง
ต่างกัน คือนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงใช้วิธีการอ่านแบบระลึกคำจากประโยค
โดยเสรีแบบอัตโนมัติในขณะที่นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ต่ำใช้วิธีการอ่านซ้ำ
ประโยคหลายครั้งและใช้ประโยคแวดล้อมหลายประโยคเพื่อการทำนายเรื่อง
ซึ่งตรรกษานี้ชี้ความแตกต่างในประเด็นนี้ คือ อัตราการอ่าน

เฟลชเชอร์ (Fleisher, 1988 : 35-50) ได้ศึกษาผลของระดับ
ความสามารถในการอ่านที่มีต่อความเข้าใจเรื่องที่เข้าใจขั้นพื้นฐานและอ่านประโยค
ธรรมดา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4 แบ่งเป็นนักเรียนที่มีระดับความ
สามารถในการอ่านสูงและนักเรียนระดับความสามารถต่ำ อ่านเรื่องที่มีระดับ
ความยากสูงและต่ำ โดยเข้าใจขั้นพื้นฐานและใช้ประโยคธรรมดา ผลจากการทดลอง
พบว่า ที่ระดับความยากของเนื้อหาสูงและต่ำ นักเรียนที่มีระดับความสามารถ
ในการอ่านสูง จะอ่านเนื้อเรื่องในประโยคธรรมดาได้ถูกต้องมากกว่าเนื้อเรื่อง
ที่เข้าใจขั้นพื้นฐาน ในขณะที่นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่ำ อ่านเรื่องที่
เข้าใจขั้นพื้นฐานได้ถูกต้องมากกว่าประโยคธรรมดา

นิโคลสัน (Nicholson , 1991: 444-450) ได้กล่าววิจารณ์
งานวิจัยของกู๊ดแมน (Goodman) ที่ได้ทำการศึกษาทดลองเมื่อปี ค.ศ. 1965
โดยการศึกษาการอ่านคำจากประโยคเปรียบเทียบกับการอ่านคำจากรายการคำ
แล้วสรุปว่า นักเรียนที่อ่านคำจากประโยคจะอ่านผิดน้อยกว่านักเรียนที่อ่านคำ
จากรายการ 60 - 80 % ซึ่งทดลองโดยให้นักเรียนอ่านคำจากรายการ แล้ว
บันทึกการอ่านผิด จากนั้นให้นักเรียนอ่านคำชุดเดิมโดยแต่งเป็นประโยค แล้ว
บันทึกการอ่านผิดนิโคลสันได้วิจารณ์ว่า จากการทดลองที่ไม่รัดกุม ผลสรุปที่ได้
อาจจะมีคลาดเคลื่อนในสองประเด็นใหญ่ คือ ไม่ได้มีการเปรียบเทียบ
ระหว่างระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ซึ่งผลดังกล่าวอาจจะ
คลาดเคลื่อนถ้าใช้ตัวแปรนี้ร่วมในการทดลอง ประการที่สอง ผลที่ได้ อาจจะ
เกิดจากผลของลำดับตัวแปร (Order effect) นิโคลสันจึงทดลองซ้ำโดย

เพิ่มตัวแปรระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนเข้าไปด้วย กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนเกรด 1 จำนวน 32 คน นักเรียนเกรด 2 จำนวน 34 คน นักเรียนเกรด 3 จำนวน 34 คน โดยแบ่งนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง กลางและต่ำ แบ่งการทดลองเป็น 2 การทดลอง โดยการทดลองแรก กลุ่มตัวอย่างอ่านคำจากประโยค บันทึกการอ่านคิดแล้วอ่านคำชุดเดียวกัน แต่เรียงเป็นรายการคำ การทดลองที่สองใช้วิธีการเดียวกัน แต่สลับชุดคำโดย ให้อ่านคำจากรายการคำก่อน จากผลการทดลองพบว่า นักเรียนเกรด 1 และเกรด 2 ระดับความสามารถในการอ่านคำและปานกลางกับนักเรียน เกรด 3 ระดับความสามารถในการอ่านคำ อ่านคำจากประโยคคิดน้อยกว่า อ่านคำจากรายการ ส่วนนักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านสูง ไข่มุ ความแตกต่างระหว่างการอ่านคำจากประโยค กับการอ่านคำจากรายการคำ

กกลดสวิติน (Gladstone, 1991 : 4277-A) ได้ศึกษา

เปรียบเทียบความเข้าใจเนื้อเรื่องที่มีการบรรยายข้อความแบบต่าง ๆ ของนักเรียนที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านสูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนเกรด 7 ที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านสูงและต่ำ นักเรียนเกรด 5 ที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านสูงและต่ำ รวมเป็น 4 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ในการทดลองเป็นเนื้อเรื่อง อดออกแบบเป็น 2 ลักษณะ คือ แบ่งเนื้อหา เป็น 3 ย่อหน้าและเป็นเรื่องยาว 1 เรื่อง เนื้อเรื่องทั้งหมดจะมีลักษณะ ความหมายที่คลุมเครือและมีการจัดข้อความน่าทางเพื่อการอ้างอิง (Inferencing) อดย่อหน้า 3 ย่อหน้าใช้หน่วยความคิด (Idia Unit) น่าเพื่อการตีความของ เรื่องแต่ละย่อหน้าซึ่งจะมีระดับความสอดคล้องของเนื้อหาต่างกัน ส่วนเรื่องยาว ใช้หน่วยความคิดหลัก (Key idia unit) คั่นกลางระหว่างหน่วยความคิดย่อย (Idia unit) ทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านออกเสียง (Think-Out-Loud methodology) และต้องหยุดในตำแหน่งที่กำหนดแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับ ประเด็นสำคัญของเรื่องจนครบ 3 ย่อหน้า ส่วนเรื่องยาวให้กลุ่มตัวอย่างอ่าน จนจบ แล้วตอบคำถามเกี่ยวกับประเด็นหลักของเรื่อง ผลปรากฏว่านักเรียน เกรด 7 ที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านสูงเข้าใจเนื้อเรื่องดีกว่าอีก 3 กลุ่ม

คือสามารถใช้ทักษะการทำให้เหตุผล (Reasoning skill) จากเนื้อหาที่มีความสอดคล้องแบบนามธรรม ส่วนเนื้อหาแบบย่อหน้าถ้าเนื้อหาเป็นเบอร์เช็นด์ความสอดคล้องกันสูง กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความเข้าใจในการอ่านต่ำ สามารถสรุปความหมายและเข้าใจได้ดีพอ ๆ กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความเข้าใจในการอ่านระดับสูง

จากงานวิจัยที่ได้สรุปมาข้างต้นนี้ว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง มีแนวโน้มที่จะเข้าใจข้อความ หรือรู้ความหมายคำในประโยคที่มีเนื้อหารูปแบบต่างๆสูงกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเภทเนื้อหาของประโยคแวดล้อม

ฉัตรพร ธรรมไพฑูริย์ (2532 : ก-ข) ได้ศึกษาผลของความถี่คำใหม่ในข้อความและประเภทประโยคแวดล้อมที่มีต่อการเรียนอ่านคำใหม่ของนักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่งและมีความพร้อมทางภาษาต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่หนึ่ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 384 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่มีความพร้อมทางภาษาสูง จำนวน 192 คน และนักเรียนที่มีความพร้อมทางภาษาต่ำ จำนวน 192 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ สมุดแผ่นภาพเสนอคำใหม่ 8 คำ จำนวน 6 ชุด ซึ่งแตกต่างกันตามระดับความถี่ของคำ (ความถี่ของคำ 3 ครั้ง 6 ครั้ง และ 9 ครั้ง) และประเภทประโยคแวดล้อม (ประโยคแวดล้อมสัมพันธ์กันและประโยคแวดล้อมไม่สัมพันธ์กัน) และบัตรคำสำหรับทดสอบ จำนวน 6 ชุด ทำการทดลองนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้แต่ละคนเข้ารับการทดลองเพียงครั้งเดียว ให้นักเรียนอ่านคำโดยวิธีแบบเรียน-สอบ ให้คะแนนจากครั้งการเรียนโดยนับจากครั้งการเรียนแรก จนถึงครั้งการเรียนสุดท้าย ก่อนที่จะตอบถูกติดต่อกัน เป็นจำนวน 3 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนอ่านคำ โดยวิธีประโยคแวดล้อมสัมพันธ์กัน ใช้จำนวนครั้งการเรียนน้อยกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนอ่านคำโดยวิธีประโยคแวดล้อมไม่สัมพันธ์กัน

วิลเลียม (William, 1983 : 1-29) ได้กล่าวว่าภาษาคำตรงกันข้าม (Antonym) หรือข้อความตรงกันข้ามในการเปรียบเทียบเป็นการพัฒนาการเรียนรู้และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เขาได้ทำการศึกษาเรื่องนี้โดยนำกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยม และนักศึกษาวิทยาลัย 2 กลุ่มมาละเท่า ๆ กัน แบ่งการทดลองออกเป็น 3 การทดลอง ในการทดลองแรกเป็นการศึกษากระบวนการคิดเชิงเหตุผลในการประเมิน โดยนำกลุ่มตัวอย่างเรียนคำที่มีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามและคำที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องมาใช้วิธีการเปรียบเทียบความเหมือนกันและความแตกต่างกันของคำโดยคำทั้งสองชุดได้รับการประเมินความสัมพันธ์ทั้งสองประเภทอย่างดีและทดลองกับนักเรียนแล้วว่ามี ความว่องไวในการเรียนรู้ จากนั้นจึงทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผลการทดลองปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มเรียนคำได้ดีขึ้นไม่แตกต่างกัน

ในการทดลองที่สองนำกลุ่มตัวอย่างอ่านข้อความสองประเภท คือข้อความสอดคล้องและข้อความขัดแย้ง ซึ่งข้อความทั้งสองประเภทได้รับการประเมินและทดลองเช่นเดียวกับเครื่องมือในการทดลองแรก โดยวัดความเข้าใจข้อความ ผลการทดลองพบว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใจข้อความทั้งสองประเภทได้ดี แต่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาวิทยาลัยสามารถเข้าใจข้อความที่สัมพันธ์ตรงกันข้าม ได้เร็วกว่าข้อความที่สัมพันธ์สอดคล้อง

การทดลองที่สามเป็นการศึกษาการระลึกคำโดยนำกลุ่มตัวอย่างเดิม คำคู่สอดคล้องและคำคู่ตรงข้าม จากผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างสามารถระลึกคำตรงกันข้ามได้เร็วกว่าคำคู่สอดคล้อง

รอสส์ และคณะ (Ross et al, 1984 :1-40) ได้ศึกษาความเข้าใจในการอ่านข้อความที่มีการเปรียบเทียบความหมายในรูปของความสัมพันธ์ 5 ประเภท คือ

- 1) ความสัมพันธ์ตรงข้าม (Antonyms)
- 2) ความสัมพันธ์กับกรณีตัวอย่าง (Case relations)
- 3) ความสัมพันธ์แบบกลุ่ม (Class inclusion)
- 4) ความสัมพันธ์แบบส่วนย่อยกับส่วนรวม (Part-Whole relations)

5) ความสัมพันธ์แบบความคล้ายคลึง (Similar)

ข้อความแต่ละประเภทจะประกอบด้วย 12 ข้อความ รวมทั้งหมด 60 ข้อความ รวมเป็นแบบทดสอบ The Semantic Relation Test โดยทดสอบความเข้าใจกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยแฮมิลตัน ในนิวยอร์ก จำนวน 83 คนจากการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างอ่านข้อความที่มีการเปรียบเทียบความหมายโดยใช้ความสัมพันธ์ทั้ง 5 ประเภทได้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งรอส์ส์ได้อภิปรายว่าอาจจะเป็นไปได้ว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสามารถมองเห็นความสัมพันธ์แบบต่าง ๆ ของข้อความในระดับสูงจากความรู้อื่น ๆ จึงทำให้ความเข้าใจในข้อความที่มีความสัมพันธ์แบบต่าง ๆ ได้ไม่แตกต่างกัน

บลาคอวิชและฟิชเชอร์ (Blachowicz and Fisher, 1988

: 1-17) ได้ศึกษาการเขียนคำนิยามคำศัพท์ของนักเรียนเกรด 4 เปรียบเทียบกับการเขียนคำนิยามคำศัพท์ของผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในภาคตะวันตกตอนกลางของสหรัฐอเมริกา จำนวน 89 คน และครูจากวิทยาลัยใกล้ ๆ กัน 15 คน โดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างเขียนคำนิยามคำศัพท์ จำนวน 16 คำ ซึ่งประกอบด้วยคำประเภทคำนาม คำกริยา คำนามวิเศษณ์ (Adjective) และคำกริยวิเศษณ์ (Adverb) อย่างละ 4 คำ เมื่อกลุ่มตัวอย่างเขียนคำนิยามเสร็จ ผู้ทดลองได้จำแนกวิธีการเขียนคำนิยามเป็น 7 ประเภท คือ ใช้กลุ่มคำ ใช้คำคล้ายหรือคำตรงข้าม ใช้การอธิบาย ใช้การบรรยายหรืออธิบายหน้าที่ของคำ ใช้การยกตัวอย่าง ใช้การแต่งประโยคและใช้การโยงสัมพันธ์ ผลจากการศึกษาพบว่าผู้ใหญ่จะเขียนคำนิยามแบบกลุ่มคำมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนเกรด 4 และมีความแตกต่างระหว่างประเภทของคำนิยาม พบลักษณะเฉพาะในการให้คำนิยามแบบกลุ่มคำ คือจะใช้ได้ดีกับคำประเภทคำนาม แต่ใช้กับคำกริยาได้ไม่คงที่ในแต่ละคนและผู้ใหญ่จะให้รูปแบบคำนิยามคล้าย ๆ กัน

แทรทเนอร์ (Trattner, 1989 : 3197-A) ได้ศึกษาผลของความยากของคำและจำนวนประโยคสอดคล้องในเนื้อเรื่องที่มีต่อความสามารถรับรู้ความหมายคำจากประโยคแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 6

จากโรงเรียนใกล้ ๆ กัน 3 โรงเรียน จำนวน 139 คน วิชาใช้คำสำหรับ
 เสนอให้เรียน 44 คำ และเนื้อเรื่องสำหรับทดสอบคำดังกล่าว 1 เรื่อง
 ออกแบบการทดลองแบบแฟกทอเรียล (ระดับความยากของคำ x จำนวน
 ประโยคสอดคล้อง) มีทั้งหมด 6 กลุ่มการทดลอง คือ

- กลุ่มที่ 1 ค่าง่าย / จำนวนประโยคสอดคล้องมาก
- กลุ่มที่ 2 ค่าง่าย / จำนวนประโยคสอดคล้องปานกลาง
- กลุ่มที่ 3 ค่าง่าย / จำนวนประโยคสอดคล้องน้อย
- กลุ่มที่ 4 คายาก / จำนวนประโยคสอดคล้องมาก
- กลุ่มที่ 5 คายาก / จำนวนประโยคสอดคล้องปานกลาง
- กลุ่มที่ 6 คายาก / จำนวนประโยคสอดคล้องน้อย

ดำเนินการทดลองโดยทดสอบก่อนใช้คำ 44 คำ ทดสอบการรู้
 ความหมาย แล้วทดลองโดยให้นักเรียนอ่านเรื่องโดยใช้คำที่กำหนดให้เติมใน
 ช่องว่างให้สอดคล้องกับเนื้อหา เมื่อเติมคำเสร็จแล้วให้นักเรียนอ่านซ้ำอีกครั้ง
 แล้วทดสอบความหมายคำ ผลจากการศึกษาพบว่า คายากนักเรียนรู้ความหมาย
 จากประโยคแวดล้อมได้น้อยกว่าค่าง่าย จำนวนประโยคสอดคล้องในเนื้อเรื่อง
 มาก นักเรียนรู้ความหมายคำได้มากกว่าจำนวนประโยคสอดคล้องในเนื้อเรื่อง
 น้อยและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง คือ จำนวนประโยคสอดคล้องของ
 เนื้อหามากช่วยในการรับรู้ความหมายค้ายากได้สูง ในขณะที่จำนวนประโยค
 สอดคล้องของเนื้อหาน้อยช่วยในการรับรู้ความหมายค่าง่ายได้สูง

เคลเลน (Kellen , 1991 : 2088-4) ได้ศึกษาการให้
 ความหมายคำโดยการใช้น้ำคำคล้าย (Synonym) ให้ความหมายจากเนื้อเรื่อง
 ที่มีลักษณะความหมายไม่ชัดเจนในข้อความที่หนึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องตีความเรื่อง
 เกี่ยวกับการแข่งมวยปล้ำ หรือการแหกคุกของนักโทษ ข้อความที่สองกลุ่มตัวอย่าง
 ต้องตีความเรื่อง เกี่ยวกับการเล่นไพ่ หรือการฟังดนตรี สุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้า
 เงื่อนไขการทดลอง คือ ข้อความที่มีชื่อเรื่องและข้อความที่ไม่มีชื่อเรื่อง
 โดยคำที่จะใช้ทดสอบจะผสมไว้ในข้อความในลักษณะของคำลวง (Pseudo -
 words) ให้กลุ่มตัวอย่างอ่านแล้วให้ตอบความหมายของคำที่ผสมไว้ในข้อความ

โดยใช้คำคล้าย แล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินความรู้เดิม
ประสบการณ์และความสนใจเกี่ยวกับมวยปสี่หรือนักโทษ และการเล่นไพหรือ
ดนตรี เพื่อวินิจฉัยโครงสร้างเนื้อหา (Schemata) เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ผลการทดลองสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า การให้ความหมายคำโดยใช้
คำคล้ายในข้อความที่มีความหมายไม่ชัดเจน มีความแตกต่างกันตามโครงสร้าง
เนื้อหาความรู้ของผู้อ่าน ซึ่งผลดังกล่าวสนับสนุนทฤษฎีโครงสร้างเนื้อหา
(The Schema-theoretic) ที่อธิบายการเรียนรู้คำจากประโยคแวดล้อมไว้ว่า
ความหมายของคำในประโยคแวดล้อมจะไม่คงที่ แต่จะแปรเปลี่ยนไปตาม
เนื้อหาความรู้เดิมของผู้อ่าน และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เดิม ประสบการณ์
และความสนใจที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องในระดับสูงจะสามารถใช้คำคล้าย
ให้ความหมายคำได้สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เดิม ประสบการณ์ และความ
สนใจที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องในระดับต่ำ

จากงานวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าลักษณะของเนื้อหาในประโยค
แวดล้อมที่ต่างกัน มีแนวโน้มช่วยในการรู้ความหมายของคำได้แตกต่างกัน ดังนั้น
ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของตัวแปรนี้ร่วมกับระดับความสามารถในการอ่าน

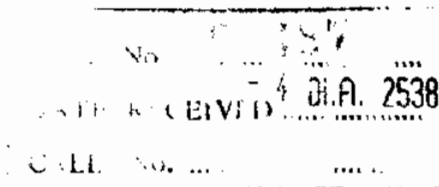
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาประเภทเนื้อหาในประโยคแวดล้อม ที่มีผลต่อการรู้
ความหมายของนักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่างกัน ตลอดจน
ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างตัวแปรทั้งสอง

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อศึกษาว่าเนื้อหาของประโยคแวดล้อมแบบให้ตัวอย่าง
ความหมาย แบบให้ตัวอย่างความหมายตรงกันข้าม แบบเปรียบเทียบความหมาย
และแบบไม่มีตัวอย่างเนื้อหาในประโยคแวดล้อม ประเภทใดนักเรียนสามารถรู้
ความหมายคำได้ดีกว่ากัน

2.2 เพื่อศึกษาว่าระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง และต่ำ นักเรียนกลุ่มใดจะรู้ความหมายคำจากประโยคแวดล้อมได้ดีกว่ากัน

2.3 เพื่อศึกษาปฏิกริยาร่วม (Interaction) ระหว่างประเภทของ เนื้อหาในประโยคแวดล้อมกับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ถ้าให้นักเรียนอ่านเนื้อหาของประโยคแบบให้ตัวอย่างความหมายสอดคล้อง แบบให้ตัวอย่างความหมายตรงกันข้าม แบบเปรียบเทียบความหมาย และแบบ ไม่มีตัวอย่างแล้ว นักเรียนจะเรียนรู้ความหมายคำได้แตกต่างกัน
2. ถ้าให้นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านสูง อ่านเนื้อหาของประโยคแวดล้อม แบบให้ตัวอย่างความหมายสอดคล้อง แบบให้ตัวอย่างความหมายตรงกันข้าม แบบเปรียบเทียบความหมาย และแบบไม่มีตัวอย่างแล้ว นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านสูงจะเรียนรู้ความหมายคำได้มากกว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านระดับต่ำ
3. ถ้าให้นักเรียนอ่านเนื้อหาของประโยคแบบให้ตัวอย่างความหมายสอดคล้อง แบบให้ตัวอย่างความหมายตรงกันข้าม แบบเปรียบเทียบความหมายและแบบ ไม่มีตัวอย่างแล้ว นักเรียนจะเรียนรู้ความหมายคำได้แตกต่างกันออกไปตามระดับความสามารถในการอ่านหรือมีปฏิกริยาร่วมระหว่างประเภทของ เนื้อหาของประโยคแวดล้อมกับระดับความสามารถในการอ่าน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย แยกได้ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้รู้ว่าประเภทของเนื้อหาประโยคแวดล้อมแบบให้ตัวอย่าง ความหมายสอดคล้อง แบบให้ตัวอย่างความหมายตรงกันข้าม และแบบ เปรียบเทียบความหมาย เนื้อหาประเภทใดจะทำให้นักเรียนรู้ความหมายของคำ ได้ดีทีละขั้น

1.2 ทำให้รู้ว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถในการอ่านต่างกัน คือ ระดับสูงและระดับต่ำ นักเรียนกลุ่มใดจะรู้ความหมายคำจากประโยคแวดล้อม ได้ดีทีละขั้น

1.3 ทำให้รู้ว่ามีกิจิรยาร่วมระหว่างประเภทของเนื้อหาในประโยคแวดล้อม กับระดับความสามารถในการอ่านหรือไม่

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ช่วยให้ผู้สอนรู้ถึงการเลือกใช้เนื้อหาในประโยคแวดล้อมที่เหมาะสมกับ ระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนรู้ความหมายคำ ได้ดีขึ้น

2.2 ช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารู้ถึงผลของประเภทเนื้อหาใน ประโยคแวดล้อมที่มีต่อการรู้ความหมายคำของนักเรียนที่มีระดับความสามารถ ในการอ่านต่างกัน

2.3 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการสอนคำศัพท์ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดพัทลุง

จำนวน 254 โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 8,890 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดพัทลุง จำนวน 8 โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 240 คน

3. คำที่ใช้ในการวิจัย เป็นคำวิเศษณ์ที่นักเรียนยังไม่รู้ความหมาย

4. ตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 ประเภทของเนื้อหาของประโยคแวดล้อม แปรค่าออกเป็น

4 ระดับ คือ

4.1.1.1 เนื้อหาแบบให้ตัวอย่างความหมายสอดคล้อง

4.1.1.2 เนื้อหาแบบให้ตัวอย่างความหมายตรงกันข้าม

4.1.1.3 เนื้อหาแบบเปรียบเทียบความหมาย

4.1.1.4 เนื้อหาแบบไม่มีตัวอย่าง

4.1.2 ความสามารถในการอ่าน แปรค่าออกเป็น 2 ระดับ คือ

4.1.2.1 ความสามารถในการอ่านสูง

4.1.2.2 ความสามารถในการอ่านต่ำ

4.3 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนการรู้ความหมายคำ ซึ่งได้จาก

การทดสอบหลังการทดลองด้วยแบบทดสอบการรู้ความหมายคำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

คำ หมายถึง คำวิเศษณ์จากหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับพิมพ์ พ.ศ. 2521 โดยสุ่มจากคำใหม่ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ยังไม่ได้เรียน นำมาใช้ในการวิจัยจำนวน 20 คำ

คำใหม่ หมายถึง คำซึ่งนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาต้องเรียนตามหลักสูตรวิชาภาษาไทย พ.ศ. 2521 แต่ยังไม่ได้เรียนตามบทเรียน

ความหมายของคำ หมายถึง ความหมายของคำที่ปรากฏตามรูปของ
ประโยคที่ให้กลุ่มตัวอย่างอ่าน

ประโยคแวดล้อม หมายถึง ประโยคที่ผู้วิจัยนำคำที่กลุ่มตัวอย่าง
เรียนรู้มาแล้วแล้วแต่เป็นประโยค โดยให้แต่ละประโยคมีคำที่ใช้ในการวิจัยปรากฏ
ร่วมอยู่ด้วย

เนื้อหาประโยคแวดล้อมแบบให้ตัวอย่างความหมายสอดคล้อง หมายถึง
เนื้อหาประโยคที่ให้ตัวอย่างลักษณะสอดคล้องของคำที่ต้องการให้นักเรียนรู้
ความหมาย โดยให้ตัวอย่างจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

เนื้อหาประโยคแวดล้อมแบบให้ตัวอย่างความหมายตรงกันข้าม
หมายถึง เนื้อหาประโยคที่ให้ตัวอย่างลักษณะตรงกันข้ามกับคำที่ต้องการให้นัก
เรียนรู้ความหมาย โดยให้ตัวอย่างตรงกันข้ามจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

เนื้อหาประโยคแวดล้อมแบบเปรียบเทียบความหมาย หมายถึง
เนื้อหาประโยคที่เปรียบเทียบลักษณะคำที่ต้องการให้นักเรียนรู้ความหมายกับ
คำอื่นที่มีลักษณะสอดคล้องกันโดยให้ประโยคเปรียบเทียบความหมายจากการ
ประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

เนื้อหาประโยคแวดล้อมแบบไม่มีตัวอย่าง หมายถึง เนื้อหาประโยค
แวดล้อมที่มีคำที่ใช้ในการวิจัยปรากฏร่วมอยู่ด้วยแต่ไม่มีตัวอย่างความหมาย
ของคำ

ความสามารถในการอ่าน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบ
แบบทดสอบที่วัดพฤติกรรมการอ่าน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์
ขึ้นตามแนวความคิดของกองการประถมศึกษา (2523 : 17) แฟร์ (Fare
, 1970 : 29-30) และเบอร์มิสเตอร์ (Burmister, 1974 : 113-115)

นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง หมายถึงนักเรียน
ของโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27
เปอร์เซ็นต์ ที่ได้คะแนนในระดับสูงจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถใน
การอ่าน

นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ หมายถึง นักเรียน
ของโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 27
เปอร์เซ็นต์ที่ได้คะแนนในระดับต่ำจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถใน
การอ่าน